

2. nacionalna konferenca JEZIKI V IZOBRAŽEVANJU – JEZIKI NAS POVEZUJEJO

Ljubljana, 15. april 2016

Vstopanje v svet večjezičnosti in medkulturnosti v vrtcu
Fanika Fras Berro, ZRSŠ

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PROJEKTNO UVAJANJE TUJEGA JEZIKA V VRTCU – SODELOVANJE MED ZRSŠ IN SODELUJOČIMI VRTCI

INOVACIJSKI PROJEKTI* PRI ZRSŠ V LETIH 2008-2016:

- UČENJE IN POUČEVANJE TUJEGA JEZIKA V VRTCU (mrežni projekt, 2008-15)
- OTROK IN IGRA V VEČJEZIČNEM IN MEDKULTURNEM OKOLJU (mrežni projekt, 2015-16)
- OD DOMA V SVET – ODKRIVAMO SVET VEČJEZIČNOSTI IN MEDKULTURNOSTI (2013-16)
- IGRALNE URICE V ANGLEŠČINI IN SLOVENŠČINI (2012-16)

Strokovna podpora vrtcem pri njihovem akcijskem raziskovanju:

Oddelek za predšolsko vzgojo ZRSŠ

**Vodja projekta INOVATIVNA PEDAGOGIKA pri ZRSŠ: dr. Natalija Komljanec*

Sodelujoči vrtci (2008-2016)

Mrežni IP – več vrtcev:

- Vrtec Tezno Maribor
- Vrtec Jadvige Golež Maribor
- Vrtec Jožice Flander Maribor
- Vrtec Borisa Pečeta Maribor
- Vrtec Ivana Glinška Maribor
- Vrtec Šentjur
- Vrtec Šmarje pri Jelšah
- Vrtec Jelka Ljubljana
- Vrtec pri OŠ Slivnica
- Vrtec Beltinci
- Vrtec Moravske Toplice
- Vrtec pri OŠ Destrnik
- Vrtec Zarja Celje

Konzulentki:

- **Fanika Fras Berro, ZRSS**
- **dr. Mihaela Brumen, PeF UM**

IP – en vrtec:

- Vrtec Sežana
- Vrtec Tolmin
- Vrtec pri OŠ Košana

*Konzulentka: Marija Sivec,
ZRSS*

Izvajalke: vzgojiteljice z znanjem tujega jezika na nivoju B2 (SEJO) oz. profesorice tujega jezika z opravljenim modulom za vzgojitelje za delo s predšolskimi otroki.

Namen akcijskega raziskovanja vrtcev v okviru IP

	DECKI BOYS	DEKLECE GIRLS	DECKI IN DEKLECE BOYS AND GIRLS
PONEDELJEK MONDAY	12	10	24
TOREK TUESDAY	12	10	22
SREDA WEDNESDAY	11	10	21
ČETRTEK THURSDAY	10	10	20
PETEK FRIDAY	10	10	20

Osnovni namen je iskanje in preizkušanje ustreznih didaktičnih pristopov pri uvajanju učenja tujega jezika v vrtcu – v skladu z globalnimi cilji in načeli Kurikula za vrtce ter preizkušanje in spremljanje optimalnih organizacijskih oblik na tem področju.

Rezultati in ugotovitve bodo prispevali k pripravi strokovnih podlag za poučevanje in učenje tujega jezika v vrtcih in s tem k sistemski ureditvi tega področja (po vertikali).

Cilji učenja tujega jezika v vrtcu

- senzibilizacija za večjezičnost in medkulturnost v sodobni globalni družbi
- poslušanje, razumevanje in doživljanje tujega jezika
- spontano učenje tujega jezika in govorno odzivanje otrok
- otroci jezike doživljajo kot objekt igre

Cilji IP - uvajanje tujega jezika v vrtcu

- vpeljevanje koncepta integriranega poučevanja tujega jezika
- spodbuja se celostni in komunikacijski pristop učenja in poučevanja tujega jezika ter delo v manjših skupinah
- spodbuja spremljanje novosti z vidika didaktike učenja tujega jezika v predšolskem obdobju
- spodbuja kritično vrednotenje (samoevalvacija in evalvacija) z vidika vloge vzgojitelja/ učitelja in aktivne vloge otroka v procesu učenja
- spodbuja se timsko delo med strokovnimi delavkami vključenimi v IP, izmenjavo izzivov in izkušenj, reševanje dilem, ...
- ozaveščanje vodstvenih in strokovnih delavcev ter staršev o pomenu učenja tujega jezika v predšolskem obdobju

Izhodišča za IP - uvajanje tujega jezika v vrtcu

1. Kurikulum za vrtce (MŠŠ, 1999)
2. Bela knjiga o izobraževanju (MŠŠ, 2011)
3. Evropske in nacionalne smernice o jezikih v vzgoji in izobraževanju
4. Strokovno-teoretična spoznanja:
 - razvojne in pedagoške psihologije,
 - o zakonitostih učenja in poučevanja v zgodnjem otroštvu,
 - o razvoju govora in učenja jezika v predšolskem obdobju,
 - didaktike zgodnjega poučevanja tujega jezika,
 - metodologija akcijskega raziskovanja ...

Nacionalni dokumenti

Zakon o vrtcih (1996) ne govori eksplicitno o učenju in poučevanju tujega jezika, nekatera *načela* pa ga podpirajo.

Kurikulum za vrtce (1999)

- **Tuji jeziki** niso opredeljeni kot posebno področje dejavnosti, omenjeni so le v povezavi z narodnostnima manjšinama ter avtohtono manjšino Romov.
- Nekatera **načela kurikula** podpirajo učenje tujih jezikov.

Bela knjiga, 2011, str. 89

- Vrtec naj bi imel kot dodatno ponudbo tudi učenje tujega jezika; učenje TJ naj bi v času bivanja otrok v vrtcu izvajali ustrezno usposobljeni strokovnjaki.
- V ta namen bi bile oblikovane primerno velike skupine otrok, tako da bi se otroci učili jezika v skladu z načeli komunikacijskega modela.
- O vključitvi otrok se na osnovi v vrtcu podane strokovne informacije odločijo starši otrok.
- Dodatne ure za poučevanje tujega jezika so namenjene otrokom v zadnjem letu pred vstopom v šolo.
- V vrtcu se poučuje en tuji jezik, in sicer praviloma angleščina.

Evropski dokumenti

1. Akcijski načrt 2004-2006 za spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti z osrednjo sestavino M+2 (prvi jezik/materni + dva jezika).
2. Vodnik za razvoj jezikovne izobraževalne politike v Evropi (Guide for the Development of Language Education Policies in Europe, 2007)
3. Uradni list Evropske unije (2008/C) o evropski strategiji za večjezičnost

Prednosti zgodnjega učenje tujega jezika - učinek na otrokov razvoj

Zgodnje učenje tujega jezika ima pozitiven učinek na otrokov splošni spoznavni razvoj, npr. na divergentnost in fleksibilnost mišljenja, metajezikovno zavedanje, jezikovno fluentnost, socialno kognicijo, pozitivno pojmovanje samega sebe, pogostejše in kakovostnejše socialne interakcije. (Marjanovič, 2008)

Zgodnje učenje tujega jezika ima pozitiven učinek na razvoj otrokove samopodobe, kar mu omogoča večjo odprtost za spoštovanje in sprejemanje razlik med kulturami.

Večjezični pristop jezikovnega in medkulturnega uzaveščanja

- predstavlja uspešno motivacijo za učinkovitejše učenje jezikov, ne glede na raven, ki jo posameznik želi doseči;
- v učnem procesu je vedno prisoten uradni jezik – otroci krepijo poznavanje nacionalnega jezika;
- vključujejo se jeziki, ki jih otroci govorijo doma, sosedski, manjšinski in tisti, ki otroke zanimajo.

(Michael Byram, 2009)

Praktično delo v vrtcu

Integrirano učenje tujega jezika naj omogoča otrokom:

- naravno in celostno učenje,
- učenje v kontekstu,
- tematsko v povezavi z vsemi področji dejavnosti Kurikula za vrtce (gibanje, umetnost, narava, matematika, družba).

Pri delu strokovni delavci upoštevajo cilje in načela Kurikula za vrtce ter gradijo na spoznanjih razvojne psihologije in sodobne metodike učenja tujega jezika v zgodnjem otroštvu.

Primeri dejavnosti - MREŽNI IP:

z igro in gibanjem do novih spoznanj
na področju učenja tujega jezika ...

Otroci so izdelali svoje avtomobile in ob pesmi *I can drive my little car* utrjevali barve ...

Nemščina ob dejavnostih v gozdu:

- na gozdni poti so spoznavali rastlinske in živalske vrste,
- doživljali gozd z vsemi čutili,
- izvajali eksperimente ...

Namen empiričnih raziskav - MREŽNI IP

Namen empiričnih raziskav je bil ugotoviti, kako predšolski otroci spoznavajo in doživljajo tuji jezik v spontanah in načrtovanih dejavnostih izvedbenega kurikula oddelka in preveriti vlogo učenja tujega jezika z vidika večjezične razgledanosti otrok in pripravljenosti otrok za druženje z otrokom, ki govori tuji jezik.

Pripravile smo vodene intervjuje in jih izvedle na vzorcu otrok ($n = 120$) starih 4 do 6 let, ki so bili v okviru inovacijskega projekta deležni učenja tujega jezika.

Pripravile smo tudi anketo za starše, s katero smo želeli pridobiti njihova mnenja o poučevanju in učenju tujega jezika v vrtcu.

Raziskave smo opravile: dr. Mihaela Brumen , Fanika Fras Berro in dr. Branka Čagran

Ugotovitve raziskav - MREŽNI IP

- Otroci so zelo motivirani za učenje tujega jezika in zelo radi sodelujejo pri različnih dejavnostih.
- Integrirano učenje tujega jezika je učinkovito, saj se otroci nezavedno v naravnih situacijah naučijo jezikovnih struktur, fraz in besednih zvez tujega jezika.
- Starši menijo, da je učenje tujega jezika na predšolski stopnji pomembno, saj pozitivno vpliva na otrokov celostni razvoj, krepi njihovo samopodobo in jezikovne zmožnosti.

Ugotovitve, spoznanja, dosežki - MREŽNI IP

- **Pozitivni odzivi** predšolskih **otrok** pri izvajanju dejavnosti v tujem jeziku in zadovoljstvo **staršev**.
- Strokovne delavke so oblikovale **uspešne didaktične strategije** in pristope na osnovi koncepta **integriranega učenja tujega jezika**.
- Izdelovale in preizkušale so različne **didaktične pripomočke** in **igre**.
- **Timsko načrtovanje** dejavnosti v slovenskem in tujem jeziku.
- **Mreženje med vrtci** - skupne evalvacije in smernice za izboljšanje didaktičnih pristopov - vpliv na **profesionalno rast strokovnih delavk**.
- Pripomočki za **sistematično spremljanje učnega procesa** (evalvacija in samoevalvacija).
- Podpora **vodstva vrtcev** prispeva h kvalitetnemu izvajanju pedagoškega procesa v okviru IP (različne organizacijske oblike).

